

Monumentnummer*: 515102

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 09 oktober 2000
Kadaster deel/nr 82980/150

Woonplaats* Leiden Gemeente* Leiden Provincie* Zuid-Holland

Locatiennaam Leiden Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Leiden Sectie* R Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel 1570

Omschrijving**

Inleiding

Het hoofdgebouw van het Academisch ZIEKENHUIS is gebouwd in de periode van 1925 tot 1928. Het hoofdgebouw maakte deel uit van het uitgebreide academische ziekenhuiscomplex, waarvan na sloop slechts enkele delen resteren. De twee poortgebouwen en de directeurswoning met koetshuis aan de Rijnsburgerweg (nr. 8 en 12 en nr.4) komen eveneens in aanmerking voor een rijksmonumentstatus.

De eerste fase (1914-1921) van het ziekenhuiscomplex werd ontworpen door J.M. de Groot, districtsbouwkundige onder de toenmalige rijksbouwmeester voor de Onderwijsgebouwen Johannes A.W. Vrijman. Architect Gart Westerhout is verantwoordelijk voor de tweede fase (1922-1925), die voltooid werd in de periode dat G.C. Bremer de algehele leiding als rijksbouwmeester Rijksgebouwendienst op zich nam (1924-1945).

De late vorm van Overgangsarchitectuur is te danken aan de invloed van de conservatieve Vrijman op De Groot, gecombineerd met de meer progressieve bijdrage van Westerhout, die beïnvloed werd door de Amsterdamse School.

Aan de zuidkant is aan het paviljoen een vleugel toegevoegd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Het hoofdgebouw bestaat uit een hoge poort met aan weerszijden langgerekte vleugels. Aan het eind van de vleugels zijn paviljoens geplaatst, een H-vormig paviljoen aan de zuidkant, een rechthoekig paviljoen aan de noordkant. De risalerende poort is opgebouwd uit een driedelige door kruisgewelven en een stergewelf overkluisde poortonderdoorgang onder een hoge zaal met grote rechtgesloten en getoogde vensters. In de vensters een fijne roedenverdeling. De zaal wordt afgedekt door een schilddak met drie grote steekkappen achter topgevels. Centraal op de kap van de poort staat een vierkante dakruiter met een klok aan vier kanten onder een uidak. De risaliet met de poort en zaal wordt in drieën gedeeld door twee grote geornamenteerde steunberen. De nissen met baldakijn, de dekstenen en speklagen in de steunberen zijn evenals de zuilen en bogen van de poort uitgevoerd in zandsteen. Het poortdeel heeft een hoge plint van ongepolijst gebosseerd graniet. Aan de binnenkant van de poort zijn de zuilen bekleed met zwart geglazuurde keramische tegels. De daken zijn gedekt met leien in Maasdekking.

De vleugels zijn over twee bouwlagen opgetrokken onder een zadeldak met een overstekende goot op klampen en reeksen gemetselde dakkapellen onder steekkapjes met een zeeg. De paviljoens zijn over vier bouwlagen opgetrokken en identiek vormgegeven.

De ingangen van het gebouw bevinden zich aan de binnenzijde van de poort. Twee trappen in driezijdige traptorens met klokdaken aan weerszijden van de poort aan de westzijde. Twee vierkante traptorens onder tentdaken aan de oostkant van de vleugels.

De rode bakstenen gevels worden geleed door grote tweedelige en driedelige rechtgesloten vensters in houten kozijnen met een fijne roedenverdeling in de bovenlichten. In de oksels van het H-vormige paviljoen en de vleugel enkele éénlagige uitbouwen. Aan de oostkant van het H-vormige paviljoen een erker, die bekleed is met groen geglazuurde keramische tegels. Aan Art Deco verwante reliëfs in de tegels tussen de concave bovenhoeken van de vensters.

Interieur

In het hoofdgebouw zijn onder meer de volgende elementen bewaard gebleven: De bordestrappen in de traptorens van ongepolijst graniet met een hardstenen plint en tegels op de bordessen. Stalen traphekken bestaande uit spijlen op bollen met een houten leuning.

In de H-vormige zuidvleugel een bordestrap met op iedere verdieping drie zandstenen scheibogen op twee zuilen tussen de trap en de gang. Granieten pedestals en ionische kapitelen op de zuilen. De trap is gebouwd rond een liftschacht in een ijzeren kooi.

Waardering

Het hoofdgebouw van het ziekenhuis is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde als restant van het uitgebreide academische ziekenhuiscomplex. Uit de negentiende eeuw en eerste decennia van de twintigste eeuw resteren weinig academische ziekenhuizen. Daardoor is het een belangrijke representant van de ontwikkelingen in de gezondheidszorg.

Het pand is tevens van algemeen belang vanwege de architectuurhistorisch waarde als laat voorbeeld van Overgangsarchitectuur waarin de invloed van de conservatieve rijksbouwmeester Vrijman is gecombineerd met de meer progressieve bijdrage van Westerhout, die beïnvloed werd door de Amsterdamse School.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het hoofdgebouw is stedenbouwkundig van belang als visueel eindpunt van de as in de vorm van de Boerhaavelaan.

Het exterieur is gaaf, van het interieur resteren in de openbare ruimtes nog enkele elementen.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Faculteitsgebouw